<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા

વિરુદ્ધ

સી. રામા સ્વામી અને અન્ય

એપ્રિલ ૯, ૧૯૯૭

[જે.એસ. વર્મા, સી.જે. અને બી.એન. કૃપાલ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી]

સર્વિસ લો:

જન્મ તારીખ–બદલાવ–ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડીસીઆરબી) નિયમો, ૧૯૫૮, નિયમ ૧૬એ–૧૯૭૧ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરાયેલ નિયમ ૧૬એ–૧૯૭૮ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરાયેલ નિયમ ૧૬એ–લાગુ

પડવાની સ્થિતિ–કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા જન્મ તારીખની સ્વીકૃતિ અને નિર્ધારણ નહીં–અટક (estoppel) નો સિદ્ધાંત:–લાગુ પડવાની સ્થિતિ–સીનિયર સ્કૂલ સર્ટિફિકેટ, સિવિલ સર્વિસીસ પરીક્ષા માટેની અરજી અને સર્વિસ બુકમાં જન્મ તારીખ જન્માક્ષર અને રજીસ્ટ્રારની કચેરીમાં જાળવવામાં આવેલ જન્મના રેકોર્ડમાં દર્શાવેલ જન્મ તારીખ કરતા અલગ છે, જે ખોટી હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે–જન્મ તારીખમાં સુધારા માટે ઘણા વર્ષોના અંતરાલ પછી કરવામાં આવેલી રજૂઆત–સર્વિસ રજિસ્ટરમાં જન્મ તારીખના સુધારા માટે–નિર્ણય, અટકનો સિદ્ધાંત લાગુ પડે છે–જન્મ તારીખ બદલવાની રાહત નકારી કાઢવામાં આવી છે.

પ્રતિવાદીની પસંદગી ૧૯૬૮ ની બેચના આઈપીએસમાં સીધી ભરતી તરીકે કરવામાં આવી હતી. તેમની સર્વિસ બુકમાં ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ને તેમની જન્મ તારીખ તરીકે દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ તારીખ તેમના સીનિયર સ્કૂલ સર્ટિફિકેટમાં નોંધાયેલી હતી અને સિવિલ સર્વિસીસ પરીક્ષા માટેની તેમની અરજીમાં પણ તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૮૨ માં, તેઓ સેવામાં જોડાયા તે તારીખથી લગભગ ૧૪ વર્ષ પછી, તેમણે આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય સરકારને, જે કેડર તેમને સોંપવામાં આવી હતી, તેમની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ થી બદલીને ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ કરવા માટે એક રજૂઆત કરી હતી. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમના જન્માક્ષર અને સબ–રજીસ્ટ્રારની

કચેરી દ્વારા જાળવવામાં આવેલ જન્મના રેકોર્ડમાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમની જન્મ તારીખ ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ હતી. આંધ્ર પ્રદેશ સરકારે તેમના ફેરફાર માટેની વિનંતી નકારી કાઢી હતી. ત્યારબાદ તેમની વિનંતી કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીએ મુનસફ કોર્ટમાં દાવો દાખલ કર્યો, જેમાં ડાયરેક્ટર ઓફ સ્કૂલ એજ્યુકેશન, મદ્રાસ અને અન્ય લોકોને પક્ષકાર બનાવ્યા પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારને નહીં. દાવો કરવામાં આવેલી રાહત જન્મ તારીખ બદલવા માટેના નિર્દેશ માટે ફરજિયાત મનાઈહુકમની હુકમનામું મેળવવાની હતી. અદાલતે જરૂરી સુધારા માટે આદેશ પસાર કર્યો હતો.

પ્રતિવાદી, યોગ્ય રીતે સુધારેલા સીનિયર સ્કૂલ સર્ટિફિકેટ સાથે, ફરી એકવાર ભારત સરકારને તેમની જન્મ તારીખ બદલવા માટે રજૂઆત કરી પરંતુ તે નકારી કાઢવામાં આવી હતી. ભારત સરકારના ગૃહ મંત્રાલયના કર્મચારી વિભાગના સચિવને કરવામાં આવેલી અન્ય રજૂઆત પણ નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ પ્રતિવાદી સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ પાસે ગયા. ટ્રિબ્યુનલે એ નિષ્કર્ષ પર આવ્યું કે ૧૯૭૧ ના નિયમો ૧૯૭૧ પૂર્વેના સીધી ભરતી કરાયેલ

કર્મચારીઓને લાગુ પડવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને તે મુજબ જરૂરી સામગ્રીની તપાસ કર્યા પછી જરૂરી સુધારો કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા, ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશથી વ્યથિત થઈને વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી છે.

અપીલ મંજૂર કરતા, આ કોર્ટે નિર્ણય આપ્યો:

૧: ૧૯૭૮ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરાયેલ ઓલ ઇન્ડિયા (ડીસીઆરબી) નિયમો, ૧૯૫૮ નો નિયમ ૧૬એ અને ૧૯૭૧ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરાયેલ રદ કરાયેલ નિયમ ૧૬એ નહીં, ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસના તમામ વ્યક્તિઓને લાગુ પડે છે, જેમને ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડીસીઆરબી) નિયમો, ૧૯૫૮ લાગુ પડે છે. [૭૬૫–ડી; ૭૬૯–ડી]

૨. વર્તમાન કેસમાં ફક્ત ૧૯૭૮ નો નિયમ ૧૬એ લાગુ પડે છે કારણ કે તેમાં જ પ્રતિવાદીએ તેમની જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટે પ્રથમ રજૂઆત કરી હતી. [૭૬૯–સી]

૩.૧. ૧૯૭૧ પૂર્વેના સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓના કિસ્સામાં સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે. તે

જન્મ તારીખ સ્વીકારે છે અને નિર્ધારિત કરતી નથી. તે જન્મ તારીખનો સ્વીકાર કરે છે સિવાય કે જ્યાં બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ થઈ હોય. આ કિસ્સામાં, ૧૭ જૂન, ૧૯૩૯ એ જન્મ તારીખ હતી જે સર્વિસ બુકમાં નોંધવામાં આવી હતી અને જે ૧૯૭૮ ના ૧૬એ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકારવાની જરૂર હતી. [૭૭૧–બી; ૭૭૦–એફ–જી]

૩.૨. બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ સામાન્ય રીતે એવી હશે જ્યાં ભૂલથી અથવા દેખરેખના અભાવે અલગ તારીખ નોંધવામાં આવી હોય. આ કિસ્સામાં, પ્રતિવાદી માનતા હતા કે ૧૭ જૂન, ૧૯૩૯ તેમની સાચી જન્મ તારીખ છે અને તે કોઈ બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલનો કેસ નહોતો. તેમની મૂળ રજૂઆતમાં, તેમણે ક્યારેય એવું સૂચવ્યું ન હતું કે કોઈ ક્લેરિકલ ભૂલ થઈ છે. તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ સકારાત્મક કેસ એ હતો કે તેમણે માત્ર પાછળથી તેમની સાચી જન્મ તારીખ શોધી કાઢી હતી. [૭૭૧–ડી–જી]

૪. એવું કહી શકાય નહીં કે જે વ્યક્તિ પાછળથી નાની ઉંમરનો હોવાનો દાવો કરે છે તેને ફાયદો મળતો નથી. સંબંધિત વ્યક્તિને લાંબા સમય સુધી લાભ મળે તે માટે અગાઉની જન્મ તારીખમાં ફેરફારની પરવાનગી આપવી જાહેર નીતિની વિરુદ્ધ હશે. અટકનો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે અને સંબંધિત સત્તાવાળાઓ જન્મ તારીખ બદલવાનો ઇનકાર કરવા માટે ન્યાયી રહેશે. [૭૭૨–જી; ૭૭૩–એ]

શ્રી માણેક ચંદ વૈદ્ય વિ. હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૭૬) ૧ એસએલઆર ૪૦૨, ૨૬બાતલ ઠેરવવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૨૦૮૭ ઓફ ૧૯૯૬.

સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદના ઓ.એ. નંબર ૩૮૩ ઓફ ૧૯૯૪ માં ૨૨.૧૨.૯૫ ના રોજ આવેલા ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે એન. એન. ગોસ્વામી, હેમંત શર્મા અને પી. પરમેશ્વરન.

પ્રતિવાદીઓ માટે એચ. એસ. ગુરુરાજ રાવ અને ટી. વી. રત્નમ.

કોર્ટનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો

કૃપાલ, જે. આ અપીલમાં વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઉદભવે છે તે એ છે કે શું પ્રતિવાદી તેમના સર્વિસ રેકોર્ડમાં દાખલ થયેલ તેમની જન્મ તારીખમાં ફેરફાર

કરવા માટે પૂછવા માટે હકદાર હતા, જે એન્ટ્રી ત્યારે કરવામાં આવી હતી જ્યારે તેઓ સેવામાં જોડાયા હતા.

પ્રતિવાદીએ વર્ષ ૧૯૬૭ માં ઓલ ઇન્ડિયા જોઈન્ટ સર્વિસ કોમ્પિટિટિવ પરીક્ષા આપી હતી. ઉપરોક્ત પરીક્ષાના આધારે તેમની ૧૯૬૮ ની બેચના ઇન્ડિયન પોલીસ સર્વિસ (આઇપીએસ) માં સીધી ભરતી તરીકે પસંદગી કરવામાં આવી હતી. તેમની સર્વિસ બુકમાં જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ તરીકે દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ એન્ટ્રી તેમની સીનિયર સ્કૂલ લીવિંગ સર્ટિફિકેટમાં નોંધાયેલી તેમની જન્મ તારીખના આધારે અને વર્ષ ૧૯૬૭ ની સિવિલ સર્વિસીસ પરીક્ષામાં દેખાવા માટેની તેમની અરજીમાં પણ કરવામાં આવી હતી જેમાં તેઓ પસંદ થયા હતા.

પ્રતિવાદી સેવામાં જોડાયા તેના લગભગ ચૌદ વર્ષ પછી તેમણે જથી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૨ ના રોજ આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય સરકારને, જે કેડર તેમને સોંપવામાં આવી હતી, તેમની જન્મ તારીખ બદલીને ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ કરવા માટે રજૂઆત કરી હતી. ઉપરોક્ત અરજીમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમની માતાના અવસાન પછી, તેમના ઘરમાં વિવિધ કાગળો જોતી વખતે, તેમને તેમના જન્માક્ષરમાંથી જાણવા મળ્યું કે તેમની જન્મ તારીખ જે તમિલમાં લખેલી હતી તે ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ ને અનુરૂપ હતી. તેમણે એ પણ

જણાવ્યું હતું કે તેમણે સબ–રજીસ્ટ્રારની કચેરીમાંથી જન્મના રેકોર્ડના અંશો મેળવ્યા હતા જે દર્શાવે છે કે તેમની જન્મ તારીખ ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ હતી. તે મુજબ તેમણે વિનંતી કરી હતી કે તેમની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ થી બદલીને ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ કરવામાં આવે.

૨૦મી ઓક્ટોબર, ૧૯૮૨ ના મેમોરેન્ડમ દ્વારા પ્રતિવાદીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે તેમની જન્મ તારીખમાં ફેરફાર કરવાની વિનંતી સ્વીકારી શકાય તેમ નથી. ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ ૧લી ડિસેમ્બર, ૧૯૮૨ ના રોજ ડિરેક્ટર જનરલ અને ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ, આંધ્ર પ્રદેશને પત્ર લખીને વિનંતી કરી હતી કે તેઓ રાજ્ય સરકારને તેમની જન્મ તારીખ સુધારવા માટે ભારત સરકારને રજૂઆત મોકલવા કહે. આ પત્રના જવાબમાં પ્રતિવાદીને મુખ્ય સચિવ, આંધ્ર પ્રદેશ તરફથી ૧૧મી માર્ચ, ૧૯૮૩ નો મેમોરેન્ડમ મળ્યો હતો કે સરકારને આ કેસને ફરીથી ખોલવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી જે પહેલેથી જ નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે. ત્યારબાદ પ્રતિવાદીએ ફરીથી ૧૪મી ઓગસ્ટ, ૧૯૮૩ ના પત્ર દ્વારા રાજ્ય સરકારને તેમની રજૂઆત ભારત સરકારને મોકલવા વિનંતી કરી.

ઉપરોક્ત રજૂઆત ૨૩મી મે, ૧૯૯૦ ના તેના આદેશ દ્વારા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

હજી પણ તેમની જન્મ તારીખ બદલવાની તેમની ઇચ્છાને પૂરી કરવા માટે પ્રતિવાદીએ એક નવીન પદ્ધતિ અપનાવી. તેમણે ડિસ્ટ્રિક્ટ મુનસફની કોર્ટ, શેલિંગુર માં દાવો દાખલ કર્યો, જેમાં ડિરેક્ટર ઓફ સ્કૂલ એજ્યુકેશન, મદ્રાસ; ડિસ્ટ્રિક્ટ એજ્યુકેશનલ ઓફિસર, વેલ્લોર અને તેમની સૌથી મોટી બહેન કમલાને પ્રતિવાદીઓ તરીકે પક્ષકાર બનાવ્યા. દાવામાં દાવો કરવામાં આવેલી રાહત પ્રતિવાદી ૧ અને ૨ ને તેમના એસએસએલસી બુકમાં તેમની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ થી બદલીને ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ કરવા માટે નિર્દેશ આપવા માટે ફરજિયાત મનાઈહુકમની હતી. તે નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય કે ભારત સરકારને પક્ષકાર તરીકે સામેલ કરવામાં આવ્યા ન હતા. કોર્ટે ૨૮મી ઓક્ટોબર, ૧૯૯૨ ના રોજ દાવો સફળ કર્યો અને ફરજિયાત મનાઈહુકમ મંજૂર કર્યો અને આદેશ આપ્યો કે પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખ એસએસએલસી બુકમાં સુધારવી જોઈએ જેથી તે પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ને બદલે ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ તરીકે પ્રતિબિંબિત થાય.

યોગ્ય રીતે સુધારેલા સીનિયર સ્કૂલ લીવિંગ સર્ટિફિકેટ સાથે સજ્જ, કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત આદેશના અનુસંધાનમાં, પ્રતિવાદીએ ફરી એકવાર ભારત સરકારને તેમની જન્મ તારીખ ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ માં બદલવા માટે રજૂઆત કરી. ૧૫મી નવેમ્બર, ૧૯૯૩ ના રોજ ઓર્ડર દ્વારા, ઓલ ઇન્ડિયા

સર્વિસીસ (ડીસીઆરબી) નિયમો, ૧૯૫૮ ના નિયમ ૧૬એ દ્વારા મળેલી તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટેની પ્રતિવાદીની રજૂઆત નકારી કાઢવામાં આવી હતી. આનાથી ડર્યા વગર, પ્રતિવાદીએ ૪થી જાન્યુઆરી, ૧૯૯૪ ના રોજ સચિવ, કર્મચારી વિભાગ, ભારત સરકાર, ગૃહ મંત્રાલયને વધુ એક રજૂઆત કરી, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે દલીલ કરી કે સરકારે તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પર વિચાર કર્યો નથી અને તેમની જન્મ તારીખ બદલવી જોઈએ જેથી તેઓ ૩૦મી જૂન, ૧૯૯૯ સુધી સેવામાં ચાલુ રહેવા માટે હકદાર બને. તેમણે બે અધિકારીઓના કિસ્સાઓ પર પણ વિશ્વાસ રાખવાનો પ્રયાસ કર્યો જ્યાં ભારત સરકારે તેમની રજૂઆત સ્વીકારી હતી અને જન્મ તારીખ બદલી હતી. આ રજૂઆત પણ કોઈ સફળતા મળી ન હતી અને ૧૧મી એપ્રિલ, ૧૯૯૪ ના પત્ર દ્વારા પ્રતિવાદીને રજૂઆત નકારવા વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી.

સરકાર પાસેથી રાહત મેળવવામાં નિષ્ફળ ગયા પછી પ્રતિવાદીએ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલની હૈદરાબાદ બેન્ચ સમક્ષ ઓએ નંબર ૩૮૩ ઓફ ૧૯૯૪ દાખલ કરી, જેમાં તેમની જન્મ તારીખ ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ માં સુધારા કરવાનો નિર્દેશ આપવાની માંગ કરી. અહીં અપીલકર્તાઓની વતી, જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટે સંમત થવા માટે કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી તેવો દલીલ કરવા ઉપરાંત, નિયમ ૧૬એ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો જે ૭મી

જૂન, ૧૯૭૮ ના જાહેરનામા દ્વારા સુધારેલ હતો અને એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખ અંતિમ અને સાચી તરીકે સ્વીકારવી પડશે.

એક ગૂંચવણભરી દલીલ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલ એ નિષ્કર્ષ પર આવ્યું કે ૧૯૭૧ ના સુધારા નિયમોના પેટા–નિયમ (૪) અને (૫) ૧૯૭૮ માં નવા નિયમ ૧૬એ ના પ્રચાર પછી પણ ૧૯૭૧ પૂર્વેના સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓને લાગુ પડવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને ૧૯૭૧ ના નિયમો હેઠળ પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખના સંબંધમાં કોઈ નિર્ધારણ થયું ન હતું. ટ્રિબ્યુનલે તે મુજબ અહીં અપીલકર્તાઓને નિર્દેશ આપ્યો કે પ્રતિવાદીને તેમની પાસે ઉપલબ્ધ જરૂરી સામગ્રી મૂકવાની તક આપ્યા પછી તેમની જન્મ તારીખ નક્કી કરવામાં આવે. વધુમાં એવો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે જો એવું જણાય કે અહીં પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ થી બદલવાની છે તો તેમના સર્વિસ રજિસ્ટરમાં જરૂરી સુધારો કરવો પડશે અને પ્રતિવાદીની નિવૃત્તિની ઉંમર નક્કી કરવા માટે તેને આધાર તરીકે લેવી પડશે.

ઉપરોક્ત નિર્દેશથી વ્યથિત થઈને યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાએ વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી છે. અપીલકર્તાઓના લર્ન્ડ સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એન. એન. ગોસ્વામી દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાખલ કરાયેલ

અરજી માત્ર સમય મર્યાદા દ્વારા જ અટકાવવામાં આવી નથી પરંતુ ટ્રિબ્યુનલે ઉપરોક્ત નિયમોનું સંપૂર્ણપણે ખોટું અર્થઘટન કર્યું છે અને ખોટા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખ ૧૯૭૧ ના નિયમો હેઠળ નક્કી કરવી પડી હતી. પ્રતિવાદીઓની વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ કોઈ હસ્તક્ષેપ માટે બોલાવતો નથી અને ૧૯૭૧ ના નિયમો લાગુ પડે છે અને ૧૯૭૧ માં દાખલ થયા મુજબ નિયમ ૧૬એ હેઠળ પ્રતિવાદીની જન્મ તારીખનું કોઈ નિર્ધારણ થયું ન હોવાથી, તેથી ટ્રિબ્યુનલે આવા નિર્ધારણ કરવાનો યોગ્ય નિર્દેશ આપ્યો હતો. પ્રતિવાદી માટેના લર્ન્ડ કાઉન્સેલે કેટલાક નિર્ણયો પર વિશ્વાસ રાખવાનો પણ પ્રયાસ કર્યો હતો જેથી તે દર્શાવી શકાય કે જન્મ તારીખમાં ફેરફારના સંબંધમાં રાહત યોગ્ય કિસ્સાઓમાં આપવામાં આવી છે. ખાસ કરીને, હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટના એક નિર્ણય પર પણ વિશ્વાસ રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે અટકનો સિદ્ધાંત જન્મ તારીખમાં ફેરફારના આવા કિસ્સાઓમાં લાગુ પડતો નથી.

પરસ્પરની દલીલોની તપાસ કરવા માટે ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ નિયમ ૧૬એ અને નવા નિયમ ૧૬એ, જે અગાઉના નિયમને બદલે છે, જે ૭મી જૂન, ૧૯૭૮ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, તેનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે. આ નિયમો નીચે મુજબ વાંચે

છે:

"૧૯૭૧ ના નિયમો

૧૬એ જન્મ તારીખનું નિર્ધારણ

(૧) સેવામાંના સભ્યની નિવૃત્તિની તારીખ નક્કી કરવાના હેતુ માટે આવી તારીખ આ નિયમ હેઠળ કેન્દ્ર સરકારને સ્વીકૃત અથવા નિર્ધારિત જન્મ તારીખના સંદર્ભમાં ગણવામાં આવશે.

(૨) ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડેથ–કમ–રિટાયરમેન્ટ બેનિફિટ્સ) સુધારા નિયમો ૧૯૭૧ ના અમલ પછી નિમણૂક કરાયેલ વ્યક્તિના સંબંધમાં:

(એ) ઇન્ડિયન એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો ૧૯૪૫ ના નિયમ ૫ ના પેટા–નિયમ (એ) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ ઇન્ડિયન એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સર્વિસમાં અથવા;

(બી) ઇન્ડિયન પોલીસ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો ૧૯૫૪ ના નિયમ ૪ ના પેટા–નિયમ (૧) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ ઇન્ડિયન પોલીસ સર્વિસમાં અથવા;

(સી) ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો ૧૯૬૫ ના નિયમ ૪ ના પેટા–નિયમ (૨) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ

ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસમાં;

સેવામાં ભરતી માટેની અરજીમાં આવી વ્યક્તિ દ્વારા જાહેર કરાયેલ જન્મ તારીખની તારીખ, વિપરીત કોઈ સબળ પુરાવાના અભાવે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આવી વ્યક્તિની જન્મ તારીખ તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે.

(૩) એવી વ્યક્તિના સંબંધમાં જન્મ તારીખ જેને પેટા–નિયમ (૨) લાગુ પડતો નથી અને જે ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડેથ–કમ–રિટાયરમેન્ટ બેનિફિટ્સ) સુધારા નિયમો ૧૯૭૧ ના અમલ પછી સેવામાં નિમણૂક પામે છે, તે નીચેની રીતે નક્કી કરવામાં આવશે, એટલે કે,

(એ) દરેક આવા સભ્ય જે તારીખે સેવામાં જોડાય છે તેના એક મહિનાની અંદર તેની જન્મ તારીખ અંગે ઘોષણા કરશે.

(બી) કલમ (એ) હેઠળ કરવામાં આવેલી ઘોષણા પ્રાપ્ત થયા પછી, કેન્દ્ર સરકાર ઘોષણા અંગે યોગ્ય લાગે તેવી પૂછપરછ કર્યા પછી અને ઉપરોક્ત ઘોષણાના સમર્થનમાં સ્વીકારી શકાય તેવા પુરાવાઓ, જો કોઈ હોય, ધ્યાનમાં લીધા પછી, જે તારીખે આવા સભ્ય સેવામાં જોડાયા હતા તે તારીખથી ચાર મહિનાની અંદર આવા સભ્યની જન્મ તારીખ નક્કી કરતો આદેશ કરશે.

(૪)(એ) ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડેથ–કમ–રિટાયરમેન્ટ બેનિફિટ્સ) સુધારા નિયમો ૧૯૭૧ ના અમલ પહેલા તરત જ ઓફિસ ધરાવતા સેવામાંના દરેક સભ્ય આવા અમલથી ત્રણ મહિનાની અંદર તેમની જન્મ

તારીખ અંગે ઘોષણા કરશે;

(બી) કલમ (એ) હેઠળ કરવામાં આવેલી ઘોષણા પ્રાપ્ત થયા પછી, કેન્દ્ર સરકાર ઘોષણા અંગે યોગ્ય લાગે તેવી પૂછપરછ કર્યા પછી અને ઉપરોક્ત ઘોષણાના સમર્થનમાં રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓ, જો કોઈ હોય, ધ્યાનમાં લીધા પછી, આવી ઘોષણાની તારીખથી ચાર મહિનાની અંદર આવા સભ્યની જન્મ તારીખ નક્કી કરતો આદેશ કરશે.

(૫) સેવામાંના સભ્યના કિસ્સામાં જે પેટા–નિયમ (૩) અથવા પેટા–નિયમ (૪) માં નિર્દિષ્ટ છે, જે આવા પેટા–નિયમ દ્વારા જરૂરી મુજબ તેની જન્મ તારીખ અંગે ઘોષણા કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, કેન્દ્ર સરકાર તેની પાસે ઉપલબ્ધ પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને આવા સભ્યને સાંભળવાની વ્યાજબી તક આપ્યા પછી આવા સભ્યની જન્મ તારીખ નક્કી કરતો આદેશ કરશે.

(૬) આ નિયમમાં સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, સેવામાંના સભ્ય દ્વારા જાહેર કરાયેલ જન્મ તારીખ સિવાયની કોઈ પણ જન્મ તારીખ, આવા સભ્યને પ્રસ્તાવિત કાર્યવાહી સામે કારણ દર્શાવવાની વ્યાજબી તક આપ્યા સિવાય, સ્વીકારવામાં કે નિર્ધારિત કરવામાં આવશે નહીં.

(૭) આ નિયમ હેઠળ સ્વીકૃત અથવા નિર્ધારિત દરેક જન્મ તારીખ નિયમ ૧૬બી ને આધીન અંતિમ રહેશે.

૧૯૭૮ ના નિયમો: જન્મ તારીખની સ્વીકૃતિ

૧૬એ જન્મ તારીખની સ્વીકૃતિ (૧) સેવામાંના સભ્યની નિવૃત્તિની તારીખ નક્કી કરવાના હેતુ માટે, આવી તારીખ આ નિયમ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકૃત જન્મ તારીખના સંદર્ભમાં ગણવામાં આવશે.

(૨) ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડેથ–કમ–રિટાયરમેન્ટ બેનિફિટ્સ) સુધારા નિયમો, ૧૯૭૧ ના અમલ પછી નિમણૂક કરાયેલ વ્યક્તિના સંબંધમાં:

(એ) ઇન્ડિયન એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો, ૧૯૫૪ ના નિયમ ૪ ના પેટા–નિયમ (એ) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ ઇન્ડિયન એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સર્વિસ; અથવા

(બી) ઇન્ડિયન પોલીસ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો, ૧૯૫૪ ના નિયમ ૪ ના પેટા–નિયમ (૧) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ ઇન્ડિયન પોલીસ સર્વિસ; અથવા

(સી) ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસ (રિક્રુટમેન્ટ) નિયમો, ૧૯૬૬ ના નિયમ ૪ ના પેટા–નિયમ (૨) ના કલમ (એ) અથવા કલમ (એએ) હેઠળ ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસ:

સેવામાં ભરતી માટેની અરજીમાં આવી વ્યક્તિ દ્વારા જાહેર કરાયેલ જન્મ તારીખની તારીખ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આવી વ્યક્તિની જન્મ તારીખ તરીકે

સ્વીકારવામાં આવશે.

(૩) એવી વ્યક્તિના સંબંધમાં જેને પેટા–નિયમ (૨) લાગુ પડતો નથી, સંબંધિત સરકાર દ્વારા જાળવવામા આવેલ સર્વિસ બુક અથવા અન્ય સમાન સત્તાવાર દસ્તાવેજમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આવી વ્યક્તિની જન્મ તારીખ તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે.

(૪) કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકૃત જન્મ તારીખમાં કોઈ ફેરફારને પાત્ર રહેશે નહીં સિવાય કે જ્યાં તે સ્થાપિત થાય કે પેટા–નિયમ (૨) અથવા (૩) હેઠળ જન્મ તારીખ સ્વીકારવામાં બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ કરવામાં આવી છે."

અમે જે દ્રષ્ટિકોણ લઈ રહ્યા છીએ તે માટે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પ્રતિવાદીની અરજી સમય મર્યાદા દ્વારા અટકાવવામાં આવી હતી કે કેમ તે નક્કી કરવું જરૂરી નથી કારણ કે, અમારા મતે, ઉપરોક્ત નિયમોના યોગ્ય અર્થઘટન પર પ્રતિવાદીને કોઈ રાહત આપી શકાઈ ન હોત.

પ્રતિવાદી ૧૯૬૮ માં આઈપીએસમાં પ્રવેશ્યા હતા. તે સમયે નિયમ ૧૬એ અસ્તિત્વમાં નહોતો. તેમની સર્વિસ બુકમાં જે જન્મ તારીખ નોંધવામાં આવી હતી તે ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ની હતી. પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી

અરજીમાં, જેની સામગ્રીની ચોકસાઈ તેમના દ્વારા યોગ્ય રીતે પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી, તેમાં સ્પષ્ટપણે સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો કે તેમની જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ હતી. તે પણ વિવાદિત નથી કે શાળા છોડવાનું પ્રમાણપત્ર સમાન જન્મ તારીખ ધરાવે છે. સર્વિસ બુકનો વર્ણનાત્મક રોલ (જેની ફોટો કોપી રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવી હતી) પણ દર્શાવે છે કે જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ તરીકે નોંધવામાં આવી છે અને આ રોલ પર પ્રતિવાદીએ ૨૪મી ડિસેમ્બર, ૧૯૬૮ ના રોજ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.

પ્રતિવાદીએ તેમની જન્મ તારીખ બદલવા માટે પહેલીવાર આંદોલન કર્યું હતું જ્યારે તેમણે ૪થી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૨ ના રોજ તેમની રજૂઆત સબમિટ કરી હતી. તે તારીખે ૭મી જુલાઈ, ૧૯૭૮ ના જાહેરનામા દ્વારા દાખલ કરાયેલ નિયમ ૧૬એ અસ્તિત્વમાં હતો. આ નિયમે અગાઉના નિયમ ૧૬એને બદલી નાખ્યો હતો જે ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ ના જાહેરનામા દ્વારા સામેલ કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, ૧૯૭૮ માં સામેલ નિયમ ૧૬એ તેમની રજૂઆતની તારીખે લાગુ પડતો હતો અને ૧૯૭૧ માં સામેલ ૨૬ કરાયેલ નિયમ ૧૬એ ની લાગુ પડવાની સ્થિતિનો પ્રશ્ન ઉદભવી શકે નહીં કારણ કે તે દિવસે તે અસ્તિત્વમાં નહોતો.

ટ્રિબ્યુનલે સમસ્યાને ખોટી રીતે અભિગમ કર્યો. તેણે ૧૯૭૧ માં સામેલ ૨૬

કરાયેલ નિયમ ૧૬એ નું અર્થઘટન કર્યું અને નિષ્કર્ષ પર આવ્યું કે તે નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૪) અને (૫) ને સંબંધિત અધિકારીને તક આપ્યા પછી, જન્મ તારીખના વિશિષ્ટ નિર્ધારણની જરૂર હતી. ટ્રિબ્યુનલે પછી ૧૯૭૮ ના નવા નિયમ ૧૬એ નું અર્થઘટન કર્યું અને નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે આ જથી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પહેલા સેવામાં પ્રવેશનાર સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીને લાગુ પડતું નથી અને તેથી, ૧૯૭૧ ના મૂળ નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૪) અને (૫) હેઠળ સરકાર દ્વારા નિર્ધારણ કરવામાં આવવું જોઈએ.

એક નિયમને નવા નિયમ દ્વારા બદલવાની અસર સ્પષ્ટપણે એ છે કે જૂનો નિયમ, જે બદલાઈ ગયો છે, તે કોઈપણ સંજોગોમાં ઓછામાં ઓછું તે તારીખથી જ્યારે તે અસ્તિત્વમાં ન રહ્યો હોય ત્યારે કોઈ લાગુ પડતો નથી. ૭મી જુલાઈ, ૧૯૭૮ થી નિયમોમાં નવા નિયમ ૧૬એ ને સામેલ કરવામાં આવ્યા પછી આ નિયમ એકમાત્ર એવો હતો જે ત્યારે લાગુ પડતો હતો જ્યારે પ્રતિવાદીએ જથી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૨ ની તેમની પ્રથમ રજૂઆત દ્વારા જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટે રજૂઆત કરી હતી. સમગ્ર નિયમ ૧૬એ વાંચતા અમને સ્પષ્ટ છે કે તે ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસના તમામ વ્યક્તિઓને લાગુ પડે છે જેઓ સેવામાં હતા અને ઉપરોક્ત નિયમ જથી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પહેલાની સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓને તેની લાગુ પડવાની સ્થિતિમાંથી બાકાત રાખતું નથી, જેવું ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા રાખવામાં આવ્યું છે.

નિયમ ૧૬એ એક સંયુક્ત નિયમ છે જેનો હેતુ ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસના તમામ વ્યક્તિઓને લાગુ કરવાનો હતો અને લાગુ પડે છે, જેમને ૧૯૫૮ ના સિદ્ધાંત નિયમો લાગુ પડે છે.

નિયમ ૧૬એ નો પેટા–નિયમ (૧) જણાવે છે કે નિવૃત્તિની તારીખ નક્કી કરવા માટે તારીખ આ નિયમ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકૃત જન્મ તારીખના સંદર્ભમાં ગણવાની છે. પેટા–નિયમ (૧) માં "સ્વીકૃત" શબ્દનો ઉપયોગ એ તથ્યનો સંકેત છે કે એવા કિસ્સા સિવાય જ્યાં બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ થવાને કારણે સુધારો હોઈ શકે, કેન્દ્ર સરકાર પેટા–નિયમ (૨) અને પેટા–નિયમ (૩) માં નિર્દિષ્ટ રીતે જન્મ તારીખ સ્વીકારે છે, અને નક્કી કરતી નથી. પેટા–નિયમ (૨) ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ (ડેથ–કમ–રિટાયરમેન્ટ બેનિફિટ્સ) સુધારા નિયમો ૧૯૭૧ ના અમલ પછી નિમણૂક પામેલ વ્યક્તિને લાગુ પડે છે. આ મુજબ ભરતી માટેની તેમની અરજીઓમાં જાહેર કરાયેલ નિમણૂક પામેલ કર્મચારીઓની જન્મ તારીખ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા આવી વ્યક્તિઓની જન્મ તારીખ તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે. આની અસર એ છે કે ઓછામાં ઓછું ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પછીના નિમણૂક પામેલ કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં કેન્દ્ર સરકાર સેવામાં ભરતી માટેની અરજીમાં નિર્દિષ્ટ જન્મ તારીખ સિવાયની કોઈપણ જન્મ તારીખ સ્વીકારવાનો પ્રશ્ન ઉદભવતો નથી. આનું ગર્ભિતાર્થ

સ્પષ્ટ છે કે નવા નિયમ ૧૬એ (૨) ના ઉમેરા સાથે કેન્દ્ર સરકાર માટે જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટેની અરજી પર વિચાર કરવાની પણ કોઈ તક રહેશે નહીં, કારણ કે સરકારને માત્ર તે જ તારીખ સ્વીકારવા માટે આદેશ આપવામાં આવ્યો છે જે આવી વ્યક્તિ દ્વારા તેની ભરતી માટેની અરજીમાં જાહેર કરવામાં આવી છે. આ અલબત્ત મર્યાદિત સંજોગોને આધીન છે જેના હેઠળ નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૪) હેઠળ સુધારો કરી શકાય છે, એટલે કે, એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં પેટા–નિયમ (૨) અથવા પેટા–નિયમ (૩) હેઠળ જન્મ તારીખ સ્વીકારવામાં બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ થઈ હોય.

નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૩) ના પ્રારંભિક શબ્દો જણાવે છે કે ઉપરોક્ત પેટા–નિયમ એવી વ્યક્તિના સંબંધમાં લાગુ પડે છે જેને પેટા–નિયમ (૨) લાગુ પડતો નથી. પેટા–નિયમ (૨) ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પછી ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસમાં નિમણૂક પામેલ વ્યક્તિને લાગુ પડતું હોવાથી તે સ્પષ્ટ છે કે પેટા–નિયમ (૩) અન્ય તમામ અધિકારીઓને લાગુ પડશે જેમને ઓલ ઇન્ડિયા સર્વિસીસ નિયમો લાગુ પડે છે જેમાંથી ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પહેલા નિમણૂક પામેલ સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓનો સમાવેશ થશે. પેટા–નિયમ (૩)(એ) માં કોઈ પ્રતિબંધના શબ્દો નથી જે આપણને અલગ દ્રષ્ટિકોણ લેવા માટે મનાવી શકે. ૧૯૭૧ માં સામેલ નિયમ ૧૬એ નવા નિયમ ૧૬એ દ્વારા બદલાયા પછી, જો પ્રતિવાદીની દલીલ સ્વીકારવામાં આવે તો તેની

અસર એ થશે કે એક અસંગત પરિસ્થિતિ ઉદભવશે જેમાં ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પછી નિમણૂક પામેલા લોકો સિવાયની વ્યક્તિઓના કેસો સાથે વ્યવહાર કરતો કોઈ નિયમ અસ્તિત્વમાં રહેશે નહીં. નિયમ ૧૬એ ની સાદી ભાષા, અને ખાસ કરીને પેટા–નિયમ (૩), કે ઉપરોક્ત નિયમનો હેતુ એવું સૂચવતું નથી કે નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૩) ના પ્રારંભિક શબ્દોને કૃત્રિમ રીતે પ્રતિબંધિત અર્થ આપવામાં આવે જેથી ૧૯૭૧ પૂર્વેના સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓને તેની કામગીરીમાંથી બાકાત રાખવામાં આવે. અમારા મતે, પ્રતિવાદી જેવા સીધી ભરતી કરાયેલ કર્મચારીઓ જેઓ ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પહેલા સેવામાં જોડાયા હતા, તેઓ નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૩) દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે. નિયમ ૧૬એ નો પેટા–નિયમ (૩) કેન્દ્ર સરકારને તે જન્મ તારીખ સ્વીકારવા માટે જરૂરી છે જે સર્વિસ બુક અથવા સંબંધિત સરકાર દ્વારા જાળવવામા આવેલ અન્ય સમાન સત્તાવાર દસ્તાવેજોમાં આવા અધિકારીના સંદર્ભમાં નોંધવામાં આવી છે. નિર્વિવાદપણે, પ્રતિવાદીની સર્વિસ બુકમાં ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ની જન્મ તારીખ નોંધવામાં આવી હતી. ૧૯૭૮ ના નિયમ ૧૬એ હેઠળ આ જન્મ તારીખ હતી જે સરકાર દ્વારા સ્વીકારવાની જરૂર હતી.

પેટા–નિયમ (૨) અને (૩) ને સાથે વાંચતા તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં પેટા–નિયમ (૨) ના કિસ્સામાં જન્મ તારીખ સ્વીકારવાની હોય છે જે ભરતી માટેની

અરજીમાં નિર્દિષ્ટ હોય છે, પરંતુ પેટા–નિયમ (૩) દ્વારા આવરી લેવાયેલ કિસ્સામાં જો સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખ અરજીમાં સમાવિષ્ટ તારીખ કરતા અલગ હોય, કદાચ સંબંધિત અધિકારીની વિનંતી પર ફેરફાર કરવાને કારણે, તો તે તારીખ છે જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્વીકારવી પડશે.

૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પહેલાના પ્રવેશ કરનારાઓના કિસ્સામાં સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખ, અને ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ પછીના પ્રવેશ કરનારાઓના કિસ્સામાં ભરતી માટેની અરજીમાં અધિકારી દ્વારા જાહેર કરાયેલ તારીખ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સાચી તરીકે સ્વીકારવી પડશે અને, જેમ કે પહેલેથી જ નિર્દિષ્ટ છે, આમાં ત્યારે જ ફેરફાર કરી શકાય છે જો પેટા–નિયમ (૪) હેઠળ તે સ્થાપિત થાય કે જન્મ તારીખ સ્વીકારવામાં બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ કરવામાં આવી છે. આ કારણોસર આપણે શોધીએ છીએ કે પ્રતિવાદીની રજૂઆત નકારતા આદેશોમાં કેન્દ્ર સરકારે જણાવ્યું છે કે કોઈ બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ કરવામાં આવી ન હતી.

તે થોડું સબમિટ કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી દ્વારા સબ–રજીસ્ટ્રારની કચેરીમાંથી મેળવેલ જન્મ પ્રમાણપત્ર તેમજ તેમના જન્માક્ષરના આધારે એવું ઠેરવવું જોઈએ કે બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ હતી અને, તેથી, જન્મ તારીખ સુધારી શકાય છે. અમે આ સબમિશન સ્વીકારવા માટે અસમર્થ છીએ.

બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલ સામાન્ય રીતે એવી હશે જ્યાં કોઈ અધિકારીએ તેની ભરતીના સમયે તેની અરજી ફોર્મમાં અથવા અન્ય કોઈ દસ્તાવેજમાં ચોક્કસ જન્મ તારીખ નિર્દિષ્ટ કરી હોય પરંતુ, ભૂલથી અથવા દેખરેખના અભાવે અલગ તારીખ નોંધવામાં આવી હોય. વર્તમાન કિસ્સામાં નિર્વિવાદપણે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા આપવાના હેતુ માટે ભરવામાં આવેલ અરજી ફોર્મમાં નિર્દિષ્ટ જન્મ તારીખ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ની હતી. આ તારીખ પછી તેમના સર્વિસ રેકોર્ડમાં રાખવામાં આવેલ તેમના વર્ણનાત્મક રોલમાં સામેલ કરવામાં આવી હતી અને આ પ્રતિવાદી દ્વારા યોગ્ય રીતે હસ્તાક્ષર કરવામાં આવી હતી. નિર્વિવાદપણે પ્રતિવાદી પણ આને તેમની સાચી જન્મ તારીખ માનતા હતા, તેથી, તે એવો કેસ નહોતો જ્યાં ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ની તારીખ કોઈપણ બોનાફાઈડ ક્લેરિકલ ભૂલના પરિણામે સર્વિસ બુકમાં ખોટી રીતે નોંધવામાં આવી હતી. હકીકતમાં તેમની મૂળ રજૂઆતમાં પ્રતિવાદી દ્વારા એવું પણ સૂચવવામાં આવ્યું ન હતું કે કોઈ ક્લેરિકલ ભૂલ થઈ છે. પ્રતિવાદી દ્વારા આગળ મૂકવામાં આવેલ સકારાત્મક કેસ એ હતો કે તેમની માતાના અવસાન પછી જ તેમણે શોધી કાઢ્યું હતું કે તેમની વાસ્તવિક જન્મ તારીખ ૧૫મી જૂન, ૧૯૪૧ હતી અને ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ નહીં.

જેમ કે ૭મી જુલાઈ, ૧૯૭૮ ના રોજ સુધારેલ નિયમ ૧૬એ અમલમાં આવ્યો હતો જ્યારે પ્રતિવાદીએ ૧૯૮૨ માં પ્રથમવાર તેમની રજૂઆત કરી હતી, ત્યારે

૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧ ના રોજ દાખલ કરાયેલ મૂળ નિયમ ૧૬એ ના અર્થઘટનની તપાસ કરવી જરૂરી નથી અને અમે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અર્થઘટન કરાયેલ ઉપરોક્ત જૂના નિયમ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરતા નથી.

નિષ્કર્ષ પર આવતા પહેલા આપણે નોંધ કરી શકીએ છીએ કે અપીલકર્તાના લર્ન્ડ કાઉન્સેલે કેટલાક નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપ્યો હતો જ્યાં જન્મ તારીખમાં સુધારાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત નિર્ણયો સાથે વ્યવહાર કરવો જરૂરી નથી કારણ કે તેમાંથી કોઈ પણ સંબંધિત નિયમ ૧૬એ સાથે સંબંધિત નથી, જેના અર્થઘટન પર આપણે શોધીએ છીએ કે આ વૈધાનિક નિયમ, જ્યાં ક્લેરિકલ ભૂલ થઈ છે તેવા કિસ્સાઓ સિવાય, અધિકારીને જન્મ તારીખમાં ફેરફાર માટે પૂછવા માટે હકદાર બનાવતું નથી જે એકવાર તેની અરજીમાં નોંધાયેલ છે જેમ કે પેટા–નિયમ (૨) માં નિર્દિષ્ટ છે અથવા નિયમ ૧૬એ ના પેટા–નિયમ (૩) માં નિર્દિષ્ટ મુજબ સર્વિસ બુકમાં. જો કે, પ્રતિવાદીઓ માટે લર્ન્ડ સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એચ. એસ. ગુરુરાજ રાવ દ્વારા જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેવા એક નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય છે જે હિમાચલ પ્રદેશ હાઈકોર્ટનો છે, શ્રી માણેક ચંદ વૈદ્ય વિ. હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૭૬) ૧ એસએલઆર ૪૦૨. તે કેસમાં અરજદાર દ્વારા જન્મ તારીખમાં સુધારાની માંગ કરવામાં આવી હતી. રાજ્ય વતી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેમાં અરજદાર જન્મ તારીખ અલગ હોવાનું જણાવવા માટે

અટકાયેલ હતા જ્યારે તે બાબતમાં તેમના સર્વિસ રેકોર્ડમાં એન્ટ્રી જ્યારે તેઓ સેવામાં પ્રવેશ્યા ત્યારે તેમની રજૂઆત પર દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ દલીલને હાઈકોર્ટ દ્વારા એ અવલોકન સાથે નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે તે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી કે અરજદારે સેવામાં પ્રવેશ સમયે ચોક્કસ જન્મ તારીખ રજૂ કરીને કોઈ ફાયદો મેળવ્યો હતો.

સેવામાં નિમણૂકને લગતી બાબતોમાં પસંદગી કે નિમણૂક કરતા પહેલા વિવિધ પરિબળો ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. સંબંધિત સંજોગોમાંનું એક વ્યક્તિની ઉંમર છે જેની નિમણૂક કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે. તે નિર્ણયપૂર્વક સાબિત કરવું શક્ય ન હોઈ શકે કે જન્મ તારીખ રજૂ કરીને કોઈ ફાયદો મેળવ્યો હતો જે પાછળથી સમાવિષ્ટ કરવાની માંગ કરવામાં આવેલી તારીખ કરતા અલગ છે. પરંતુ એવી ધારણા કરવી અવાસ્તવિક રહેશે નહીં કે જ્યારે ઉમેદવાર, પ્રથમ કિસ્સામાં, ચોક્કસ જન્મ તારીખ જણાવે છે ત્યારે સ્પષ્ટપણે તેનો ઈરાદો હોય છે કે તે જન્મ તારીખના આધારે ગણવામાં આવતી તેની ઉંમર જવાબદાર ઓફિસ માટે તેની યોગ્યતા નક્કી કરવા માટે નિમણૂક કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ. હકીકતમાં, જ્યાં પરિપક્વતા એ યોગ્યતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેનું સંબંધિત પરિબળ છે, ત્યાં વૃદ્ધ વ્યક્તિને સામાન્ય રીતે વધુ પરિપક્વ અને, તેથી, વધુ યોગ્ય માનવામાં આવે છે. આવા કિસ્સામાં, એવું કહી શકાય નહીં કે અગાઉની જન્મ તારીખને કારણે કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ફાયદો

મેળવવામાં આવતો નથી, જો તે પાછળથી તે ફાયદો લીધા પછી નાની ઉંમરનો હોવાનો દાવો કરે. આવી પરિસ્થિતિમાં, સંબંધિત વ્યક્તિને લાંબા સમય સુધી લાભ મળે તે માટે આવા ફેરફારની પરવાનગી આપવી જાહેર નીતિની વિરુદ્ધ હશે. આ હોવાથી, અમને તે વ્યાપક પ્રસ્તાવ સ્વીકારવામાં મુશ્કેલી પડે છે કે અટકનો સિદ્ધાંત આવા કિસ્સામાં લાગુ પડશે નહીં જ્યાં જે વ્યક્તિની નિમણૂક કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે તેની ઉંમર તેની યોગ્યતાનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે સંબંધિત વિચારણા હોઈ શકે છે.

આવા કિસ્સામાં, નિયમ ૧૬એ જેવા વૈધાનિક નિયમના અભાવે પણ, અટકનો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે અને સંબંધિત સત્તાવાળાઓ જન્મ તારીખ બદલવાનો ઇનકાર કરવા માટે ન્યાયી રહેશે. જો આવા આદેશને પડકારવામાં આવે તો અદાલતે પણ કોઈ રાહત આપવી જોઈએ નહીં ભલે તે દર્શાવવામાં આવે કે જન્મ તારીખ, મૂળ નોંધાયેલ મુજબ, ખોટી હતી કારણ કે સંબંધિત ઉમેદવારે તેની વિચારણા માટે અલગ જન્મ તારીખ રજૂ કરી હતી જે સ્પષ્ટપણે તે દૃષ્ટિકોણ સાથે કે જે તેના ફાયદા માટે હશે. એકવાર સેવામાં પ્રવેશ મેળવ્યા પછી, કદાચ અન્ય ઉમેદવારોની પસંદગીમાં, તો અટકનો સિદ્ધાંત સ્પષ્ટપણે લાગુ પડશે અને જન્મ તારીખ બદલવાની રાહત કાયદેસર રીતે નકારી શકાય છે. તે હદ સુધી માણેક ચંદના કેસમાં નિર્ણય સાચો કાયદો નક્કી કરતું નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર અપીલ મંજૂર કરતી વખતે ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ બાજુ પર મૂકવામાં આવ્યો છે જેની અસર એ થશે કે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ ઓએ નંબર ૩૮૩ ઓફ ૧૯૯૪ બરતરફ કરવામાં આવશે અને તેમની સર્વિસ બુકમાં નોંધાયેલ ૧૭મી જૂન, ૧૯૩૯ ની જન્મ તારીખ યથાવત રહેશે. ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

જે. એન. એસ.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.